

Tamen Plu

OFICIALA ORGANO DE ESPERANTO EN SUDAŬSTRALIO, SEPTEMBRO 2008, JARKOLEKTO 26

Redaktanto: Bob Felby – tel (08) 8242 1460 – 6 Dorset Street, Semaphore Park. S.A. 5019

esperantobob@iprimus.com.au

Legeblas ankaŭ surrete: www.gazetejo.org

”Kion vi faris por fariĝi tiom maljuna kaj resti tiom sana?” demandis la ĵurnalisto.

”Ĉar mi neniam trinkis alkoholaĵon kaj neniam tuŝis virinojn!” respondis tuj la 97-jarulo.

Tiam aŭdiĝis virinaj krioj kaj bruoj de la apuda ĉambro. La ĵurnalisto aspektis iom surprizita, kaj la maljunulo klarigis: ”Tio estas mia patro. Li refoje ebrias. Nun li provas kapti la servistinon!”

La Kongresa Rezolucio

La 93a Universala Kongreso de Esperanto, kunveninte en Roterdamo de la 19a ĝis la 26a de julio 2008 kun 1845 partoprenantoj el 73 landoj por diskuti la kongresan temon ”Lingvoj: trezoro de la homaro”,

festante ĉijare la centjariĝon de Universala Esperanto-Asocio, notante la gravan rolon de lingvoj en la konservado de scioj kaj kulturoj, kaj en la ebligado de malsamaj aliroj al la mondo, rimarkante la daŭran diskriminacion kontraŭ lingvoj je ĉiuj niveloj kaj aparte kontraŭ la lingvoj de indiĝenaj popoloj kaj malplimulto, kaj

atentigante pri la valoro de la facile lernebla kaj neŭtrala lingvo Esperanto, kiu estas mem lingva trezoro de la homaro, kaj pri la pli ol centjara sperto de ĝia praktika utilo kiel ligilo inter kulturoj, varme bonvenigas la decidon de Unuiĝintaj Nacioj, ke la jaro 2008 estu Internacia Jaro de Lingvoj, kaj alta taksas la iniciatojn de Unesko en tiu kampo menciitajn en la mesaĝo de ties Ĝenerala Direktoro al la kongreso,

reemfazas la neceson doni egalan respekton al ĉiu lingvo, al ĉiu kulturo kaj al ĉiu homo en la mondo,

alvokas la Esperanto-komunumon disvastigi Esperanton kaj ĝiajn valorojn de respekto al ĉiu homo kaj de egaleco inter ĉiuj homgrupoj,

kaj per tio kontraŭbatali la malaperon de lingvoj kaj kulturoj tra la mondo,
invitas al kunlaboro kun ĉiuj organizaĵoj kaj instancoj, kiuj laboras por konservi lingvojn kaj kulturojn kaj defendi lingvajn homajn rajtojn,
instigas ĉiujn agnoski la esencan valoron de lingva diverseco, lige kun la kreskanta agnosko pri biologia diverseco, kaj
proponas al la monda komunumo science esplori la rolon de Esperanto en pli efika kaj justa komunikado tra la mondo.

Tri leteroj

kontribuataj de Gróf Gábor

La 1a letero:

Kara Petro !

Kun eĉ tre granda ĝojo mi sciigas vin, ke la frukto de nia amo, eta Peĉjo, bonorde naskiĝis. Bedaŭrinde mi ne havas sufiĉe da patrinlakto kaj tial devis dungi mamnutristinon. Ŝi estas kubaanino, tial la haŭtkoloro de nia bebo iĝis tute bruna.

Tio do ne estas mia kulpo.

Via amantino Anita.

Edukado

Se vi vere deziras lerni kiel senerare – kaj senpene – uzadi nian belegan lingvon, tiam trastudu, pli ol nur unu fojon, “Lingvaj Resondoj”, la elstaran verkon de nia eminenta Marcelo Leereveld, kiu bedaŭrinde nun mankas al Aŭstralia Esperanto-Asocio!!! Lian verkon mendu ĉe 12 Heather Grove, Belgrave South, Viktorio 3160, kontraŭ nur \$ 23,00!

La 2a letero:

Kara Panjo !

Mi ĵus ricevis leteron de Anita. Ŝi skribis, ke mi iĝis patro de tre bela eta filo. Ĉar ŝi ne havas sufiĉan patrinan lakton, mamnutristino el Kubao ŝin helpas. Tial la haŭto de la bebo iĝis tute bruna.

Tio neniel estas la kulpo de mia amata Anita.

*Mi esperas, ke ankaŭ vi tre ĝojas kiel ni.
Brakume, via filo Petro.*

Mummy, why can't we all speak the same language"

La bona libro "Mummy, why can't we all speak the same language?" aĉetblas de Nicole Else, 1/359 Pacific Highway, Asquith NSW 2077, aŭ perrete Nicole@cryogenic.net kontraŭ \$ 6,95 plus afranko \$ 1,95. Ĝi estas angle verkita kaj celas ĉefe infanojn proksimume 10-jarajn.

La 3a letero:

Kara mia filo Petro !

Kiam vi naskiĝis, ankaŭ mi havis similan problemon. Ankaŭ mi ne havis sufiĉe da patrina lakto. Tial mi nutris vin per bovinlakto. Verŝajne tial vi iĝis tiom granda, stulta bovo !

Tute ne estas mia kulpo !

Kisas vin via patrino.

Gravaj Esperanto-eventoj:

Merkredon la 3an de septembro ni kunvenos en Clarence Park je la 18a horo.

Sabaton la 20an de septembro ni ekskursos al la zoologia ĝardeno Monarto.

Merkredon la 1an de oktobro ni kunvenos en Clarence Park je la 18a horo.

Sabaton la 18an de oktobro ekde la 17a horo ni kantados ĉe Indrani, 71 Hindmarsh Circuit, Mawson Lakes, S.A. 5095. Tel. 8285 3128.

Sabaton la 25an kaj dimanĉon la 26an de oktobro okazos la AEA-kongreso en Hobarto, Tasmanio.

Merkredon la 5an de novembro ni kunvenos en Clarence Park je la 18a horo.

Merkredon la 3an de decembro ni kunvenos en Clarence Park je la 18a horo.

De la 11a ĝis la 25a de januaro 2009 la Somerkursaro de Aŭstralia Esperanto-Asocio okazos en "International House" en la belega urbego Sidnejo.

La Universala Esperanto-Kongreso okazos en 2009 en la belega urbo Bjalistoko, Polujo.

Du hundoj, el kiuj unu estis granda dano kaj la alia estis vertago, staris en neĝamaso.

”Brrr”, diris la granda dano, ”miaj piedoj frostas!”

”Ne plendu al mi”, diris la vertigo, “mi havas miajn proprajn problemojn!”

La Zoologia Parko Monarto

Kiel sciante, almenaŭ se vi atente legis la detalojn iom pli supre, ”Esperanto en Sudaŭstralio” ekskursos al la Zoologia Parko Monarto sabaton la 20an de septembro.

Ni renkontiĝu tie je la 11a horo. La enirprezoj estas nur \$ 24 por plenkreskulo kaj \$ 18 por pensiulo. Tiuj prezoj permesos al vi unu horan perbusan veturadon kun gvidanto en la zoologia parko. Oni rajtas ankaŭ promenadi sur la vojetoj en la ĝardeno.

La Zoologia Parko estas situata 70 kilometrojn oriente de Adelajdo, do proksime al Murray Bridge. Eliru el South Eastern Freeway, kiam vi vidos la vojmontrilon ”Monarto”. De tiam vi simple sekvos la signojn.

Estas simpla afero uzadi rulseĝojn en la parko.

”Malbonajn novaĵojn mi havas por vi s-ino Ward”, diris d-ro Senhelpulo al maljunulino. ”La testspecimenon de via edzo ni hieraŭ sendis al la laboratorio, kie ĝi akcidente miksiĝis kun tiu de iu alia s-ro Ward. Mi petas vian pardonon, ambaŭ rezultoj malbonas.”

”Kion signifas tio?” demandis s-ino Ward. “Unu specimeno montras ke li suferas pro forgesemo, la alia ke li suferas pro Aideso. Ni refoje ekzamenos lin, sed ni ne scios la rezulton ĝis post unu monato.”

“Sed kion mi faru ĝis tiam?”

“Veturigu lin ĝis en la mezo de la veprejo. Se li sukcesos trovi sian vojon hejmen, vi ne dormu kun li.”

Trevor kaj liaj lingvoj

Intervjuis Trevoron Katja

Fino

K: Ĉu do Londono lasis vin sen pruvo pri la valoroj de Esperanto?

T: Unu plia invito ŝanĝis la bildon. Temis pri invito al la Londona Esperanto-klubo, kiun tiutempe vizitadis ekzemple Ivo Lapenna (tiuvespere li ne ĉeestis), John Wells, Nikolaj Ritjkov. La konversacio flugis tien kaj reen, ege vigle kaj tro rapide, ke mi ĉion komprenu. Tiam mi havis tute alian penson: "Ĉu iam mi lernos Esperanton ĝis la grado, ke mi parolu kiel tiuj homoj?"

Baldaŭ mi ricevis telefonvokon de iu Raif Markarian, lernejestro en Essex: "Ĉu vi ŝatus senpagan vojaĝon al la Universala Kongreso en Vieno?" Ĝis tiam mia plano estis iri al Irlando dum la lerneja feriado (ĉar mi estas parte irlanddevena), sed ĉar tiutempe mi tre ŝatis Vienon, mi diris: "Jes." Sed Raif aldonis kondiĉon: "Dum la tuta tempo en la aŭto mi devos paroli Esperanton." Diable, ĝis tiam mi tute ne parolis la lingvon, do mi petis tempon por reripensi mian respondon. Mi ricevis tri tagojn por decidi. Mi komencis skribi frazojn kiel – Kio estas via nomo? Kie vi loĝas? Ktp. Mi provis meti ilin en mian menson, mi laŭtlegis ilin, respondis ilin, do, mi akiris iometan konversacikapablon. Kiam Raif ree telefonis al mi, mi diris firme "Jes."

K: Rakontu pri via

T: En la aŭto ni estis Chris Fettes (tiutempe pli-La postulo de Raif estis tempo al tempo forŝteliĝis angle, kiam Raif ne povis estis ege streĉa. La

okazis en Vieno mem. Mi sidis apud li kun la maparo de Vieno kaj devis gvidi lian veturigadon. Ni subite troviĝis antaŭ unudirekta strato kaj ĉar mi ne konis tiun vorton en Esperanto, mi diris: "Ne iru, 'one way street!' " Kaj kion li faris? Li veturigis en tiun straton. Mi diris: "Unu, unu-voja strato! " Li iom pripensis, reiris malantaŭen el la strato kaj daŭrigis la vojaĝon. Tion mi trovis vere ekstrema, ĉar povintus veni kontraŭ ni iu aŭto kaj kolizii. Kiam ni

unua Esperanto-vojaĝo.

kvar: Raif, lia filino Ĝoja, malpli komencanto) kaj mi serioza. Chris kaj mi de dum la vojaĝo kaj parolis aŭdi nin, ĉar lia rigoreco klimakso de tiu fanatikeco

fine venis al la kongresejo, mi iris registri min kaj malaperis en la urbon. Post tiu ribelo mi trankviliĝis kaj, ĉar la afero tamen interesis min, mi reiris al la kongresejo.

K: Kiel impresis vin tiu unua UK?

T: Mi ĉeestis la inaŭguron de la kongreso. Eniris la salonon altkreska, tre solena sinjoro, vera mastro. Li paŝis al la podio, eksidis ĉe la tablo. Evidente li regis tie. Li iris al la mikrofono kaj oratoris. Li oratoris bonege! Estis longaj ruliĝantaj frazoj, sed tiel klare prononcataj kaj tiel klare strukturitaj, ke mi komprenis ĉion. Mi diris al mi mem: "Ankaŭ oratori oni povas en tiu lingvo." Kompreneble, temas pri Ivo Lapenna.

Dum la semajno mi partoprenis diversajn prelegojn kaj kunsidojn kaj ekkomprenis pli kaj pli. Iam mi troviĝis ĉe ILEI-kunsido. Oni serĉis iun por protokoli kaj iu proponis min. Fine de la semajno, mi kredas, mi sufiĉe bone parolis Esperanton.

K: Eble de tiam vi estas konvinkita esperantisto, ĉu?

T: Al tio ligiĝas aparta sperto. Eble la antaŭlastan tagon de la kongreso mi havis konversacion en la koridoro de la kongresejo. Mi parolis kun malaltkreska viro, japano. Tiutempe al Australio la japanoj venadis en grandaj grupoj. Ili ĉiam estis kune, ne parolis angle. Ĉar ankaŭ ni ne la du grupoj estis nur japano estis do simbolo povas paroli. Sed – mi do dum longa tempo – pri lia tute flua, libera parolis ilian lingvon, inter minimumaj kontaktoj. La de homo, kun kiu oni parolis kun tiu japano vivo, lia familio ktp. Estis konversacio de homoj, kiuj volis scii unu pri la alia, kaj nur kiam li foriris mi konsciis, ke tiu estis japano. Mi kredas, ke tiu estis tre decida momento de mia vivo, ĉar mi vidis, ke Esperanto ne estas nur interesa lingva fenomeno. Ĝi iĝis parto de mia propra filozofio. Esperanto reprezentas por mi justecon sur lingva kampo. Mi volas, ke la mondo estu justa ekonomie, politike, kulture, ktp. Kaj sur la lingva kampo Esperanto estas la respondo al tiu demando. Esperanto fariĝis por mi ne nur intereso, sed parto de mia mondpercepto.

K: Car vi jam parolis pri viaj unuaj traduko kaj konversacio, bonvolu diri, kiu estis via unua Esperanto-legaĵo?

T: Antaŭ ol iri al la UK, mi vizitis la Esperanto-librovendejon en Londono. Mi demandis la vendiston, ĉu estas verko, kiu per si mem penvalorigus lerni la lingvon. S-ro Platt transdonis al mi kajereton kun la titolo "La infana raso", verkitan de William Auld. Apenaŭ legaĵo por komencanto. Mi ofte bezonis vortaron, sed pravis, ke tiu verko estas vera artaĵo.

K: Kien gvidis vin viaj vojoj post tiu sperto?

T: Preskaŭ tuj poste (1971) mi iris al Hispanujo kaj restis tie 8 monatojn. Kompreneble, la latina estis tre bona bazo por lerni la *hispanan*, kaj ankaŭ la cirkonstancoj instigis min. Mi vizitadis Esperanto-grupon, en kiu mi konatiĝis kun esperantistino, kiu havis belan 20-jaran filinon Pilar. Sed laŭ Pilar Esperanto konsistas el stultaĵoj kaj ŝi ne volis lerni ĝin. La patrino, por interesigi sian filinon pri nia lingvo, logis min al sia domo celante, ke Pilar lernos Esperanto por povi paroli kun mi. Ni ja amikiĝis, sed ne la belulino lernis mian lingvon, sed mi la hispanan. Fine de mia restado mi jam povis sekvi filmojn en kinejo aŭ legi ĵurnalojn.

K: Kiu estis la sekva haltejo?

T: Mi iris al Sovetunio. Ankaŭ tie mi atingis la etapon, kiam mi povis pli-malpli interkompreniĝi per la *rusa*. Mi loĝis en Tallinn kaj ĉiuj miaj najbaroj estis rusoj aŭ ruslingvanoj. Kiam mi poste iris al Pollando mi unue provis uzi la rusan, sed tio montriĝis ne la plej bona taktiko. Do, mi iom lernis Polujo inter 1991 kaj la la *polan*. Mi parolis ĝin vizitoj mi povis iom uzi la polan. Mi parolis ĝin ankaŭ en Litovujo, mia sekva restadloko, ĉar tie estas multaj pollingvaj (kaj ruslingvaj) homoj, sed mi komencis lerni ankaŭ la *litovan*. La rezulto estis vera salato de malfacile disigeblaj ingrediencoj rusaj-polaj-litovaj, parte pro tio mi ne lernis iun ajn el la 3 lingvoj gisfine.

K: Vi restadis dum iom longa tempo ankaŭ en Brazilo. Mi supozas, ke vi lernis ankaŭ la *portugalan*.

T: Jes, iom. Mi vivis en Bona Espero (ŝtato Goias) en 1977 kaj en 1995. Sed tie la komuna lingvo estis Esperanto, kaj portugale mi parolis nur kiam mi turismis, ekz. Al la ĉefurbo.

K: Ĉu vi iam provis lerni iun neeŭropan lingvon?

T: Se oni rigardas Esperanton eŭropa lingvo, estas fakto, ke miaj spertoj estas nur eŭropaj. Tion mi bedaŭras, sed nuntempe mi ne sentas grandan emon lerni novan lingvon.

K: Evidente, vi ĝuis viajn lingvajn aventurojn kaj spertojn, kaj la lingvoj ĝenerale multe rolis en via vivo.

T: Provu imagi mondon de homoj, kiuj ne kapablas paroli! Niaj lingvoj estis tio, kio ebligis homan kulturon entute. Eble iam ni evoluos al estuloj, kiuj interkomunikos telepatie. Intertempe lingvo estas la plej karakteriza agado de homoj. Krome mi mem ĉiam trovas la defion esprimi min lingve unu el la grandaj ĝojoj de la vivo.

Oficejestro estis embarasita ĉar li ne havis orelojn. Nu, tio povas okazi al kiu ajn, ĉu ne? Neniu el ni estas perfektaj.

Iun tagon venis tri junuloj esperante dungigon. La oficejestro demandis la unuan, "ĉu vi vidas ion neordinaran pri mi?"

Respondis la unua: "Vi ne havas orelojn." La oficejestro elĵetis lin. La respondo de la dua similis tiun de la unua, do ankaŭ li estis elĵetita. La tria havis tute malsaman respondon. "Vi surhavas kontaktlensojn", li diris.

La oficejestro estis konsternita. "Kiel sciis?"

"Ĉar okulvitroj ne estas unu el viaj elekteblecoj" !

Kongresano estis enkarcerigita du horojn

Nia estimata samideano Gunnar Olsson el Svedujo estis malĝentile traktata dum la ĵus pasinta Universala Kongreso de Esperanto en Roterdamo.

Ĉiuj kongresanoj estis devigataj surhavi ĉirkaŭ sia kolo identigilon kun sia nomo, sed nia eminenta amiko sveda rifuzis tion, ĉar li estas homo kaj ne bovino, kvankam bovino ĝenerale surhavas sian identigilon en la oreloj.

Ĉar li rifuzis tion, por devigi lin identigilon, sed li, ĉar li simple eĉ tre amike gardistoj venigis la perforte eltiris Gunnar policejon. Tamen, kelkajn horojn poste li revenis kun sia kutima, amikeca rideto.

venis du aŭ tri gardistoj ĉirkaŭkoligi la vere estas bonegulo, ridetis al ili. Tiam la policon, kiuj iom tro el la kongresejo en la

Tio montras, kio povas okazi, kiam iuj homoj sentas sin pli aŭtoritataj ol aliaj, ĉu ne? En nia Esperantujo ni ĉiuj egalas, kaj ĉiuj havas la samajn rajtojn. Neniu rajtas enkarcerigi alian. Esperantistoj devas montri la vojon irendan al aliaj, precipe al tiuj, kiuj ankoraŭ ne lernis Esperanton.

La moralo de la historio do estas, ke ni ĉiuj traktu unu la alian respekteme kaj amikece !!!

*Diris usona neesperantisto al esperantisto usona:
"Se la angla estis sufiĉe bona por Jesuo Kristo, ĝi estas
ankaŭ sufiĉe bona por mi!"*

Kontribuita de Vera Payne